

Περιεχόμενα

Πρόλογος	15
1 Ηλεκτρονική μάθηση (e-learning)	21
1.1 Εισαγωγή	22
1.2 Η ηλεκτρονική μάθηση ως εκπαιδευτική πλατφόρμα	26
1.3 Ηλεκτρονική μάθηση και ακαδημαϊκή γνώση	28
1.4 Ορισμοί και οριοθέτηση του πεδίου της ηλεκτρονικής μάθησης	30
1.4.1 Πλαίσιο και προβληματική	33
1.5 Μορφές ηλεκτρονικής μάθησης	35
1.6 Η μικτή μάθηση (blended learning)	38
1.6.1 Το μοντέλο της ανεστραμμένης μάθησης (flipped learning)	42
2 Τεχνολογίες ηλεκτρονικής μάθησης	45
2.1 Εισαγωγή	46
2.2 Ασύγχρονες τεχνολογίες	48
2.2.1 Ασύγχρονη συζήτηση	49
2.2.2 Συστήματα Διαχείρισης Μάθησης (ΣΔΜ)	49
2.2.3 Ιστολόγια	58
2.2.4 Wikis	61
2.2.5 e-portfolios	65
2.2.6 Περιβάλλοντα διαμοίρασης περιεχομένου	66
2.3 Σύγχρονες τεχνολογίες	68
2.3.1 Σύγχρονη συνομιλία (chat)	68
2.3.2 Τηλεδιάσκεψη	69
2.4 Άλλες τεχνολογίες	71
2.4.1 Συνεργατική δημιουργία κειμένων	71
2.4.2 Εφαρμογές podcasting	73
2.4.3 Συστήματα Διαχείρισης Μαθησιακών Δραστηριοτήτων	74
2.4.4 Εικονικά περιβάλλοντα πολλών χρηστών	75
2.4.5 Αναδυόμενες εκπαιδευτικές τεχνολογίες	77
2.5 Τεχνολογικά περιβάλλοντα και δυνατότητες χρήσης	78
2.6 Χαρακτηριστικά της ηλεκτρονικής μάθησης	79
2.6.1 Δυνατότητες της ηλεκτρονικής μάθησης	80
2.6.2 Περιορισμοί της ηλεκτρονικής μάθησης	82
2.7 Ο ρόλος του διδάσκοντα στην ηλεκτρονική μάθηση	84
2.7.1 Δυσκολίες και αντιλήψεις διδασκόντων για την ηλεκτρονική μάθηση	87

3	Εκπαίδευση από απόσταση	93
3.1	Εισαγωγή	94
3.2	Το εννοιολογικό πλαίσιο	95
3.3	Η εξέλιξη της Εκπαίδευσης από Απόσταση	100
3.4	Η θεωρητική θεμελίωση του πεδίου της ΕαΑ	103
3.4.1	Ανεξάρτητες σπουδές: Η συμβολή του Wedemeyer	103
3.4.2	Το βιομηχανικό μοντέλο: Η συμβολή του Peters	104
3.4.3	Ο καθοδηγούμενος εκπαιδευτικός διάλογος Holmberg	105
3.4.4	Το εκπαιδευτικό υλικό	107
3.5	Η θεωρία της διαδραστικής απόστασης (transactional distance)	109
3.5.1	Διαδραστική απόσταση, διάλογος και δομή	111
3.5.2	Ο ρόλος των ΤΠΕ και η συμβολή του Bates	116
3.6	Επικοινωνία και υποστήριξη	118
3.6.1	Δομές υποστήριξης σπουδαστών	119
3.6.2	Ο ρόλος του διδάσκοντα στην ΕαΑ	121
3.6.3	Η ανατροφοδότηση στην ΕαΑ	122
3.7	Πανεπιστήμια από απόσταση	127
3.7.1	British Open University (BOU)	127
3.7.2	Ανοικτό Πανεπιστήμιο Καταλονίας	129
3.7.3	Athabasca University	129
3.7.4	Open Universities Australia (OUA)	130
3.7.5	Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ)	130
4	Παιδαγωγικές θεωρίες και Ηλεκτρονική Μάθηση	133
4.1	Εισαγωγή	134
4.2	Το εποικοδομητικό μοντέλο του Biggs	138
4.2.1	Εποικοδομητική ευθυγράμμιση (constructive alignment)	140
4.3	Συνεργατική μάθηση	142
4.3.1	Ομαδοσυνεργατική μάθηση	143
4.3.2	Διαφορές μεταξύ ομαδικής και συνεργατικής μάθησης	144
4.4	Πλαισιοθετημένη μάθηση (situated learning)	145
4.4.1	Γνωστική μαθητεία (cognitive apprenticeship)	148
4.5	Αναστοχαστική μάθηση (reflective learning)	150
4.5.1	Αναστοχαστική σκέψη μέσω εκπαιδευτικών ιστολογίων	152
4.6	Αυτο-κατευθυνόμενη μάθηση (self-directed learning)	153
4.7	Αυτορρυθμιζόμενη μάθηση (self-regulated learning)	155
4.8	Αυθεντική μάθηση	156
4.9	Θεωρία Δραστηριότητας (Activity Theory)	161
4.10	Κονεκτιβισμός (connectivism)	165
4.11	Τα χαρακτηριστικά της ηλεκτρονικής μάθησης	168

5	Μοντέλα Ηλεκτρονικής Μάθησης	173
5.1	Θεωρίες μάθησης και εκπαιδευτικός σχεδιασμός	174
5.2	Μοντέλα σχεδιασμού προγραμμάτων ηλεκτρονικής μάθησης	176
5.3	Από τον διδακτικό σχεδιασμό στον εκπαιδευτικό σχεδιασμό	179
5.4	Εννοιολογικό πλαίσιο του εκπαιδευτικού σχεδιασμού	184
5.4.1	Η έννοια της μαθησιακής δραστηριότητας	188
5.4.2	Τύποι μαθησιακών δραστηριοτήτων	192
5.4.3	Νέες τάσεις μαθησιακού σχεδιασμού	194
5.5	Το μοντέλο της σύνθετης μάθησης	195
5.6	Το μοντέλο των πέντε αρχών	199
5.7	Το μοντέλο συνομιλίας	201
5.8	Το μοντέλο πέντε σταδίων (e-moderating)	204
5.8.1	e-δραστηριότητες (e-tivities)	208
5.9	Η θεωρία της Διασυνδεδεμένης Συνεργατικής Μάθησης	209
5.10	Το μοντέλο μαθησιακού σχεδιασμού των επτά συνιστωσών (7Cs)	212
5.11	Μοντέλο Κοινότητας Διερεύνησης (Community of Inquiry)	216
5.11.1	Κοινωνική παρουσία (social presence)	217
5.11.2	Γνωστική παρουσία (cognitive presence)	218
5.11.3	Διδακτική παρουσία (teaching presence)	219
5.11.4	Κριτική αποτίμηση και αναθεώρηση	219
6	Σχεδιασμός μαθημάτων ηλεκτρονικής μάθησης	225
6.1	Το πλαίσιο του σχεδιασμού ηλεκτρονικών μαθημάτων	226
6.2	Συστήματα Διαχείρισης Μάθησης	230
6.2.1	Δομή Συστημάτων Διαχείρισης Μάθησης	230
6.2.2	Περιορισμοί των Συστημάτων Διαχείρισης Μάθησης	235
6.2.3	Νέα γενιά Συστημάτων Διαχείρισης Μάθησης (LMS 2.0)	237
6.3	Σχεδιασμός δραστηριοτήτων (e-tivities)	239
6.4	Παραδείγματα e-δραστηριοτήτων	241
6.5	Οι ασύγχρονες συζητήσεις ως εκπαιδευτικό εργαλείο	249
6.5.1	Πρόσωπο με πρόσωπο συζητήσεις και ασύγχρονες συζητήσεις	251
6.5.2	Μαθησιακοί στόχοι ηλεκτρονικών συζητήσεων	252
6.5.3	Μορφές ηλεκτρονικών συζητήσεων	255
6.5.4	Καταιγισμός ιδεών	257
6.5.5	Σχεδιασμοί ανάθεσης ρόλων	258
6.5.6	Ο ρόλος του διδάσκοντα στις ηλεκτρονικές συζητήσεις	259
6.5.7	Αξιολόγηση της συμμετοχής σε ασύγχρονες συζητήσεις	263
6.6	Μελέτη και ανάλυση ασύγχρονων ηλεκτρονικών συζητήσεων	265
7	Ηλεκτρονική μάθηση 2.0 (e-learning 2.0)	273
7.1	Η ηλεκτρονική μάθηση δεύτερης γενιάς	274
7.2	Το παιδαγωγικό πλαίσιο του Ιστού 2.0	277

7.3	Ανοικτοί Εκπαιδευτικοί Πόροι (ΑΕΠ)	282
7.3.1	Εργαλεία ανάπτυξης και πρότυπα ψηφιακού περιεχομένου	284
7.3.2	Αποθετήρια ανοικτού περιεχομένου	285
7.4	Κινητή μάθηση	286
7.5	Οριοθέτηση της Ηλεκτρονικής Μάθησης 2.0	288
7.6	Περιεχόμενο 2.0	291
7.7	Παιδαγωγική 2.0	299
7.8	Η οικοσυστημική θεώρηση της μάθησης	301
8	Σχεδιασμοί και ανάλυση εκπαιδευτικών ιστολογίων	309
8.1	Θεωρητικό πλαίσιο	310
8.2	Τύποι ιστολογίων	313
8.3	Εννοιολογικό πλαίσιο και σχεδιασμοί	315
8.4	Σχεδιασμός εκπαιδευτικών ιστολογίων	317
8.4.1	Μελέτη περίπτωσης 1: Σχεδιασμός σχεδίων έρευνας	317
8.4.2	Μελέτη περίπτωσης 2: Το ιστολόγιο ως κοινότητα διερεύνησης	319
8.4.3	Μελέτη περίπτωσης 3: Το ιστολόγιο ως περιβάλλον ακαδημαϊκής γραφής	320
8.5	Ερευνητικά ζητήματα	321
8.6	Προς ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο ανάλυσης της συμμετοχής σε εκπαιδευτικά ιστολόγια	324
8.6.1	Ανάλυση Κοινότητας Διερεύνησης	324
8.6.2	Χαρτογράφηση δραστηριοτήτων ιστολογίου	326
8.6.3	Ανάλυση Κοινωνικών Δικτύων	329
9	Σχεδιασμοί και ανάλυση εκπαιδευτικών wikis	335
9.1	Εισαγωγή	336
9.2	Εκπαιδευτικές εφαρμογές των wikis	337
9.3	Εννοιολογικό πλαίσιο σχεδιασμού wikis	339
9.4	Ερευνητικοί άξονες και ζητήματα	341
9.4.1	Αντιλήψεις και δυσκολίες εκπαιδευομένων για τα εκπαιδευτικά wikis	342
9.4.2	Συμβολή των wikis στη συνεργατική μάθηση	343
9.4.3	Ανάλυση του περιεχομένου wiki	344
9.4.4	Ανάλυση συνεργατικών σχημάτων σε wiki	344
9.5	Σχεδιασμός εκπαιδευτικού wiki: Μια μελέτη περίπτωσης	345
9.6	Ανάλυση της συμμετοχής σε wiki	346
9.6.1	Περιγραφική ανάλυση της συμμετοχής	349
9.6.2	Σχήματα συνεργατικής ανάπτυξης περιεχομένου wiki	350
9.6.3	Αναπαράσταση της συνολικής εξέλιξης wiki	353
9.7	Προτάσεις σχεδιασμού και υλοποίησης εκπαιδευτικών wikis	354
9.7.1	Τεχνικός σχεδιασμός και οργάνωση	354
9.7.2	Παιδαγωγικός σχεδιασμός και ρόλος διδάσκοντα	357

10	Σχεδιασμοί με e-portfolios	361
10.1	Εισαγωγή	362
10.2	Εννοιολογικό πλαίσιο και διαστάσεις του e-portfolio	363
10.3	Τύποι e-portfolios	365
10.4	Υλοποίηση δράσεων e-portfolio	367
10.4.1	Μελέτη περίπτωσης 1: Το Elgg ως portfolio εργασίας	367
10.4.2	Μελέτη περίπτωσης 2: e-portfolio μέσω wiki	369
10.4.3	Μελέτη περίπτωσης 3: e-portfolio αξιολόγησης	370
10.5	Τα παιδαγωγικά χαρακτηριστικά των e-portfolios	371
10.6	Πλαίσιο σχεδιασμού δράσεων e-portfolio	373
10.7	Αυτο-κατευθυνόμενη μάθηση μέσω e-portfolio	378
10.7.1	Αποτελέσματα μιας εμπειρικής μελέτης	380
11	Νέες τάσεις και κατευθύνσεις στην ηλεκτρονική μάθηση	389
11.1	Μαζικά Ανοικτά Ηλεκτρονικά Μαθήματα	390
11.2	Τύποι Μαζικών Ανοικτών Ηλεκτρονικών Μαθημάτων	393
11.3	Αρχές σχεδιασμού Ανοικτών Ηλεκτρονικών Μαθημάτων	395
11.3.1	Μελέτη περίπτωσης: MOOC και επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών	396
11.3.2	Αποτελέσματα και προτάσεις	400
11.4	Κοινότητες πρακτικής και μάθησης	403
11.5	Ηλεκτρονικές κοινότητες μάθησης	405
11.5.1	Τύποι ηλεκτρονικών κοινοτήτων μάθησης	407
11.5.2	Οριοθετημένες κοινότητες μάθησης	408
11.5.3	Ηλεκτρονικές κοινότητες εκπαιδευτικών	409
11.6	Εννοιολογικό πλαίσιο και σχεδιασμοί κοινοτήτων μάθησης	410
11.6.1	Μελέτη περίπτωσης 1: Κοινότητα καθηγητών πληροφορικής	411
11.6.2	Μελέτη περίπτωσης 2: Ο ρόλος της δομής στην ανάπτυξη κοινότητας	414
11.7	Μαθησιακή Αναλυτική (Learning Analytics)	417
11.7.1	Εννοιολογικό πλαίσιο και ορισμοί	418
11.7.2	Το πλαίσιο της μαθησιακής αναλυτικής	422
	Αναφορές	429